

FYS-1200 Insinöörifysiikka KR III

Tentti, 24.05.2010

Tehtäväpaperin kääntöpuolella on kaavoja. Muita kaavakokoelmia tai kirjallisuutta ei saa käyttää.

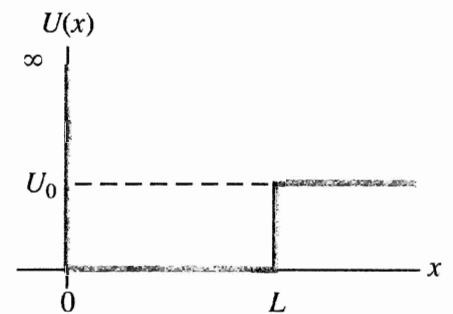
1. Kahta rakoa, joiden väli on 0.400 mm , valaistaan valolla, jonka aallonpituus on $5890 \text{ \AA}$. Rakojen takana 3.00 m etäisyydellä on varjostin. Kuinka kaukana keskilinjasta ovat 1. ja 2. kertaluvun minimi?

2. Kovera peili antaa esineestä valeskuvan, joka on kaksi kertaa niin suuri kuin esine. Kun esinettä siirretään 12 cm kauemmaksi peilistä, saadaan yhtä suuri todellinen kuva kuin edellä. Laske peilin polttoväli.

3. Satunnainen matkailija haluaa mennä planeetalle, jonka etäisyys maasta on 100 valovuotta. Mikä pitää matkailijan käyttämän aluksen nopeuden olla, että matka onnistuisi, kun matkailijan arvioitu jäljellä oleva elinikä on 50 vuotta?

4. Tulevan röntgensäteilyn aallonpituus on 0.0665 nm . Mikä on suurin Compton-sironneessa säteilyssä havaittava aallonpituus?

5. (a) Kuvassa on tutkittavan systeemin potentiaalienergia paikan funktiona. Muodosta systeemille Schrödingerin yhtälö alueissa $0 < x < L$ ja $x > L$, kun oletetaan, että partikkelin energia on $E < U_0$. (b) Mitkä ovat fysikaalisesti kelvollisilta ratkaisuilta vaadittavat reunaehdot? Spesifioi itse ehdot tarkasti, ehdoista seuraavia yhtälöitä ei enää tarvitse muodostaa.

Vakioita:

$$c = 2.9979 \cdot 10^8 \text{ m/s}$$

$$h = 6.626 \cdot 10^{-34} \text{ Js}$$

$$m = 9.109 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$$

$$1 \text{ eV} = 1.602 \cdot 10^{-19} \text{ J}$$

$$1 \text{ \AA} = 10^{-10} \text{ m}$$

$\sin \alpha \approx \tan \alpha \approx \alpha$, kun kulma on pieni (radiaaneissa).

FYS-1200 Insinöörifysiikka KR III

Valon luonne

$$n = \frac{c}{v}$$

$$\lambda = \frac{\lambda_0}{n}$$

$$\theta_r = \theta_a$$

$$n_a \sin \theta_a = n_b \sin \theta_b$$

$$I = I_{\max} \cos^2 \phi$$

Geometrinen optiikka

$$s = -s'$$

$$\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = \frac{1}{f} = \frac{2}{R}$$

$$m = \frac{y'}{y} = -\frac{s'}{s}$$

$$\frac{n_a}{s} + \frac{n_b}{s'} = \frac{n_b - n_a}{R}$$

$$m = \frac{y'}{y} = -\frac{n_a s'}{n_b s}$$

$$\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = (n-1) \left(\frac{1}{R_1} - \frac{1}{R_2} \right)$$

Interferensi

$$r_2 - r_1 = m\lambda$$

$$d \sin \theta = m\lambda$$

$$2t = m\lambda$$

Diffraktio

$$\sin \theta = \frac{m\lambda}{a}$$

$$d \sin \theta = m\lambda$$

$$2d \sin \theta = m\lambda$$

Suhteellisuusteoria

$$\gamma = 1 / \sqrt{1 - v^2 / c^2}$$

$$\Delta t = \gamma \Delta t_0$$

$$\ell = \ell_0 / \gamma$$

$$x' = \frac{x - vt}{\sqrt{1 - v^2 / c^2}}$$

$$t' = \frac{t - vx / c^2}{\sqrt{1 - v^2 / c^2}}$$

$$E = K + mc^2$$

$$K = (\gamma - 1)mc^2$$

Fotonit

$$E = hf = hc / \lambda$$

$$eV_0 = hf - \phi$$

$$E_n = -13.60 / n^2 \text{ (eV)}$$

$$mv_n r_n = nh / 2\pi$$

$$I = \sigma T^4$$

$$\lambda_m T = 2.90 \cdot 10^{-3} \text{ Km}$$

$$\lambda' - \lambda = \frac{h}{mc} (1 - \cos \phi)$$

Partikkelit

$$\lambda = h / p = h / mv$$

$$d \sin \theta = m\lambda$$

$$\Delta x \Delta p \geq \hbar$$

$$\Delta E \Delta t \geq \hbar$$

Kvanttimekaniikka

$$E_n = \frac{n^2 \hbar^2}{8mL^2}$$

$$\psi_n = \sqrt{\frac{2}{L}} \sin \frac{n\pi x}{L}$$

$$-\frac{\hbar^2}{2m} \frac{d^2 \psi}{dx^2} + U\psi = E\psi$$

$$dP = |\psi|^2 dx$$

Atomin rakenne

$$L = \sqrt{\ell(\ell+1)}\hbar$$

$$\ell = 0, 1, 2, \dots, n-1$$

$$L_z = m_\ell \hbar$$

$$m_\ell = 0, \pm 1, \pm 2, \dots, \pm \ell$$

$$S = \sqrt{s(s+1)}\hbar, \quad s = \frac{1}{2}$$

$$S_z = m_s \hbar, \quad m_s = \pm \frac{1}{2}$$

$$U = m_\ell \frac{e\hbar}{2m} B$$

Ydinfysiikka

$$E = mc^2$$

$$R = R_0 A^{1/3}, \quad R_0 = 1.2 \text{ fm}$$

$$A = \lambda N$$

$$N(t) = N_0 e^{-\lambda t}$$

$$T_{1/2} = \ln 2 / \lambda$$